

Vereniging van de Stad en de Gemeenten
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Europese projecten voor mijn gemeente

Met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inzicht in Europese projecten	4
1.1 Wat is een Europees project?	4
1.2 Wie kan deelnemen aan een Europees project?	8
1.3 Waar zijn deze Europese projecten gesitueerd?	8
1.4 Waarom Europese projecten opzetten?	9
1.5 Hoe kan je Europese projecten opzetten?	9
2. De programma's: Europese toolbox	11
2.1 Duurzame stadsontwikkeling	11
2.2 Projecten die veeleer gericht zijn op de mens	16
2.3 De Europese programma's voor internationale samenwerking	20
3. Tien tips om uw gemeente voor te bereiden op Europese projecten.....	21

© VSGB – DECEMBER 2015

REDACTIE: Camille Lépinay, Adviseur Europese projecten,
camille.lepinay@avcb-vsgeb.be ; 02 238 51 53

VERTALING: Liesbeth Vankelecom

ILLUSTRATIES VOOR DE PUBLICATIE:

Audiovisuele diensten van de Europese Commissie
www.ec.europa.eu/avservices

Vereniging van de Stad en de Gemeenten van
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (VSGB) vzw

Aarlenstraat 53/4 – 1040 Brussel
www.vsgb.be

Voorwoord

Beste collega's,

De Vereniging is verheugd u deze brochure voor te stellen, die samengesteld werd in het kader van de werkgroep Europa (WGE) met de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). Die werkgroep werd opgericht in 2014 en heeft 3 doelstellingen:

- ▶ **de gemeenten sensibiliseren en informeren** over de financieringsmogelijkheden op het niveau van de Europese Unie (EU)
  - ▶ **de knowhow van de gemeenten ontwikkelen** door middel van vormingen betreffende het opzetten van projecten en de begeleiding van geïnteresseerde gemeenten
  - ▶ **de betrekkingen met het Gewest versterken** met het oog op de uitwisseling van informatie, de coördinatie van actoren, het bundelen van ervaringen en het bewerkstelligen van schaalvoordeel.
- Deze publicatie gaat uit van de vaststelling van de intergemeentelijke werkgroep Platform Subsidies (WGS) dat de Europese fondsen in Brussel onvoldoende benut worden. Daarom trachten wij de Brusselse gemeenten te sensibiliseren, met name op politiek niveau, voor het belang van Europese projecten. Deze brochure beantwoordt aan 2 doelstellingen:
- ▶ toelichting geven bij de samenstelling van een dossier in het kader van Europese projecten
  - ▶ een overzicht opmaken van de bestaande programma's.

Tot slot worden er 10 handige tips aangereikt om uw gemeente zo goed mogelijk voor te bereiden om dit mooie avontuur aan te vatten. Dan zullen de Europese projecten geen geheim meer hebben voor u!

De Vereniging maakt gebruik van de ervaring in het kader van de WGE om informatie 'op maat' te leveren over de programma's, rekening houdend met de stedelijke context en de instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vragen van de gemeenten hielpen ons om de informatie nog beter af te stellen op hun behoeften en blijven welkom. Aangezien deze publicatie zeer bondig opgevat is, verwijzen wij naar onze website www.vsgb.be, in het bijzonder onze fiches in onze gegevensbank subsidies en ons tijdschrift Nieuwsbrief-Brussel voor meer details.

Ik dank Brussels minister-president Rudi Vervoort voor zijn ondersteuning in het kader van de WGE en alle medewerkers van de Vereniging die een bijdrage geleverd hebben. Ik wens u veel leesgenot.

MARC COOLS,
*Voorzitter van de Vereniging van de Stad
en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*

1. Inzicht in Europese projecten

Wat hebben deze projecten gemeen?

▶ **Sint-Jans-Molenbeek** heeft brouwerij Bellevue omgebouwd tot een hotel, waar ook vorming in de hotelsector gegeven kan worden.

▶ **Anderlecht** vormt het beschermde gebouw van de gewezen Veeartsenijschool om tot een energiezuinig bedrijventerrein.

▶ **Mechelen en Turnhout** hebben ‘hubs’ gecreëerd om bedrijven van de stad en het platteland met elkaar in contact te brengen voor de verdeling van streekproducten¹.

▶ **Genk** nam deel aan een transnationaal platform voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden en vormen met het oog op de verbetering van de multimodale mobiliteit².

▶ **Eigenbrakel** heeft met seven Europese steden een advies-informatieplatform getest om de deelname van burgers aan het lokale leven te bevorderen³.

▶ Twee groepen jongeren uit **Sint-Jans-Molenbeek** en het Spaanse **Granada** organiseren filo-café's rond thema's zoals het dragen van hoofddoeken of homoseksualiteit. Binnenkort ontmoeten ze elkaar om ervaringen uit te wisselen.

▶ Leerlingen uit lagere en secundaire scholen in **Elsene** werden gesensibiliseerd voor het belang van ontwikkelingssamenwerking. Zo kon de gemeente met haar Franse,

Israëliëse, Palestijnse en Congoïese partners en jumelages werken en nieuwe Portugese en Roemeense partners ontmoeten⁴.

▶ Het Vlaamse Gewest, **Hasselt** en **Zonhoven** werden partners van het project ‘3watER’ dat een Europese prijs kreeg voor de innovatieve samenwerking tussen privé-eigenaars, verschillende overheidsniveaus en organisaties voor de verbetering van het Vijvergebied⁵.

Antwoord: Het zijn allemaal Europese projecten die medegefinancierd werden door de EU!

Om een beter beeld te krijgen van de aanpak en de inhoud zal dit eerste deel een antwoord geven op 5 vragen: Wat is een Europees project? Wie kan eraan deelnemen? Waar vinden ze plaats? Waarom en hoe?

1.1 WAT IS EEN EUROPEES PROJECT?

De voorbeelden tonen dat het moeilijk is Europese projecten te herkennen, omdat ze zeer gediversificeerd zijn en de door het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) gefinancierde infrastructuurprojecten, die de Brusselse gemeenten goed kennen, veeleer uitzondering zijn dan regel!

1 www.purehubs.eu

2 www.icma-mobilife.eu

3 urbact.eu/together-results

4 cf. “Ontwikkelingseducatie in Elsene”, Nieuwsbrief 2014/03, p. 28-31

5 www.3water.eu

Globaal zien we 2 types Europese programma's:

1. De Europese Structuur- en Investeringsfondsen (ESIF), zoals het EFRO, kunnen regionale of lokale projecten cofinancieren om de economische en sociale ontwikkeling van het grondgebied te bevorderen. Ze worden samen beheerd met de EU-lidstaten (in België op verschillende overheidsniveaus, cf. schema op de volgende blz.). Het zijn de enige fondsen die infrastructures als dusdanig kunnen financieren (EFRO) of structurelere projecten (met name voor projecten met sociaal doel).

2. De fondsen, die rechtstreeks beheerd worden door de Europese Commissie, cofinancieren die projecten met Europese partners en een uitgesproken Europese dimensie.

Toch

▶ kunnen de ESIF in het kader van de Europese territoriale samenwerking ook transnationale projecten financieren die een sterke territoriale verankering hebben;

▶ kunnen fondsen van de Europese Commissie uitzonderlijk lokale projecten financieren op voorwaarde dat deze laatste een sterke Europese dimensie hebben, d.w.z. dat ze aansluiten bij Europese prioriteiten en/of in ander EU-landen gereproduceerd kunnen worden.

De **transnationale projecten** hebben de volgende kenmerken:

▶ Ze worden uitgewerkt **met andere Europese partners**.

▶ Ze financieren **immateriële investeringen** om innovaties te ontwikkelen, goede praktijkvoorbeelden te delen of de capaciteiten van de overheden te versterken.

▶ Ze moeten kaderen in de **Europese prioriteiten**. Het verkrijgen van Europese financiering is heel competitief: de EU 'geeft' geen subsidies, maar steunt projecten die aan bepaalde criteria beantwoorden.

▶ Ze moeten **innovatief** zijn ten opzichte van

andere Europese gebruiken. Een innovatie kan de ontwikkeling zijn van nieuwe producten en diensten, industriële, organisationele en sociale processen ten dienste van de economie, de samenleving en de burger.

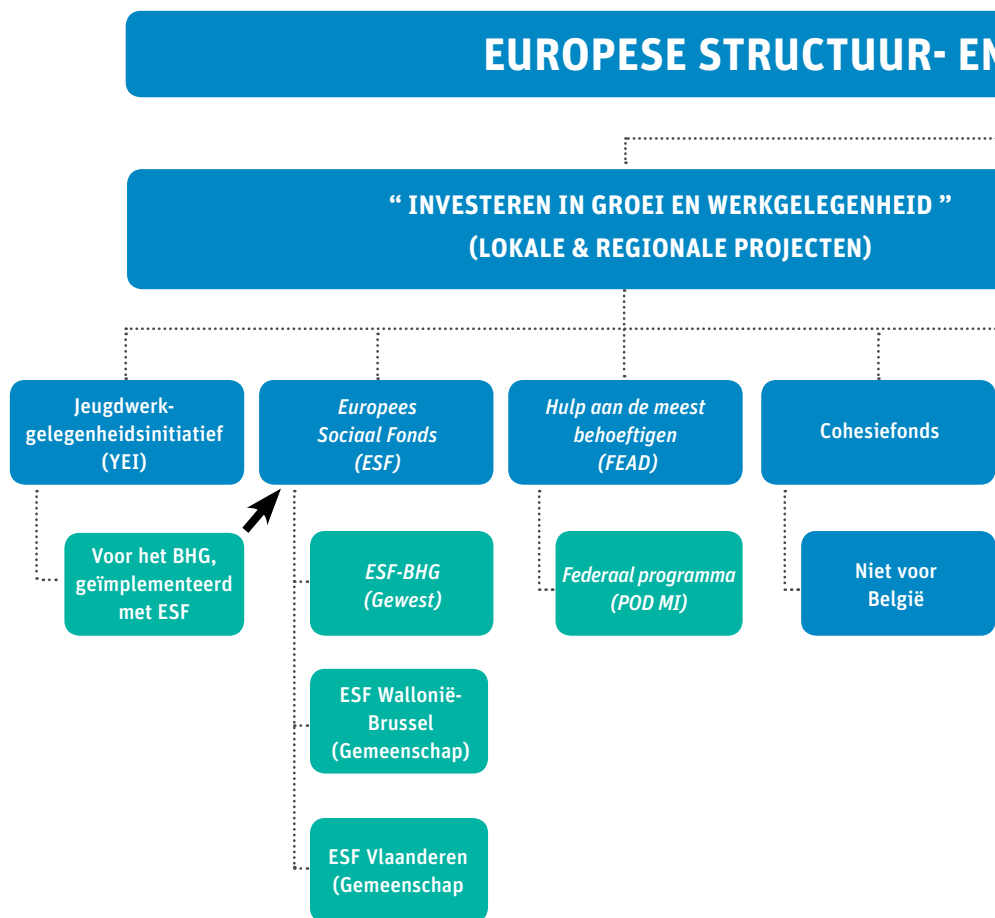
© Europese Unie, 1996

De EU financiert geen zuiver operationele of werkingsuitgaven van gemeentens.

De kosten van het vast personeel van de gemeente dat instaat voor de uitvoering van het project, kunnen in bepaalde gevallen wel in aanmerking genomen worden (ook als cofinanciering door de gemeente), maar de voorwaarden worden steeds strikter en limitatiever. **De Europese financiering blijft een cofinanciering van "projecten"**, zelfs voor meer "structurele" projecten. Het gaat doorgaans dus niet om redistributieve of reglementaire taken van de gemeente.

De Europese begroting is immers beperkt tot iets minder dan 1 % van de in de EU geproduceerde rijkdom, tegenover iets meer dan 55 % voor de gecumuleerde uitgaven van de Belgische overheidsbesturen. De EU gebruikt dus de weinige beschikbare fondsen om er het effect van te maximaliseren, met name om nieuwe methodes te testen en ze zo goed mogelijk in Europa te verspreiden en cofinanciering te eisen.

Schema : De Europese Structuur- en InvesteringsFondsen (ESIF) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) in 2014-2020

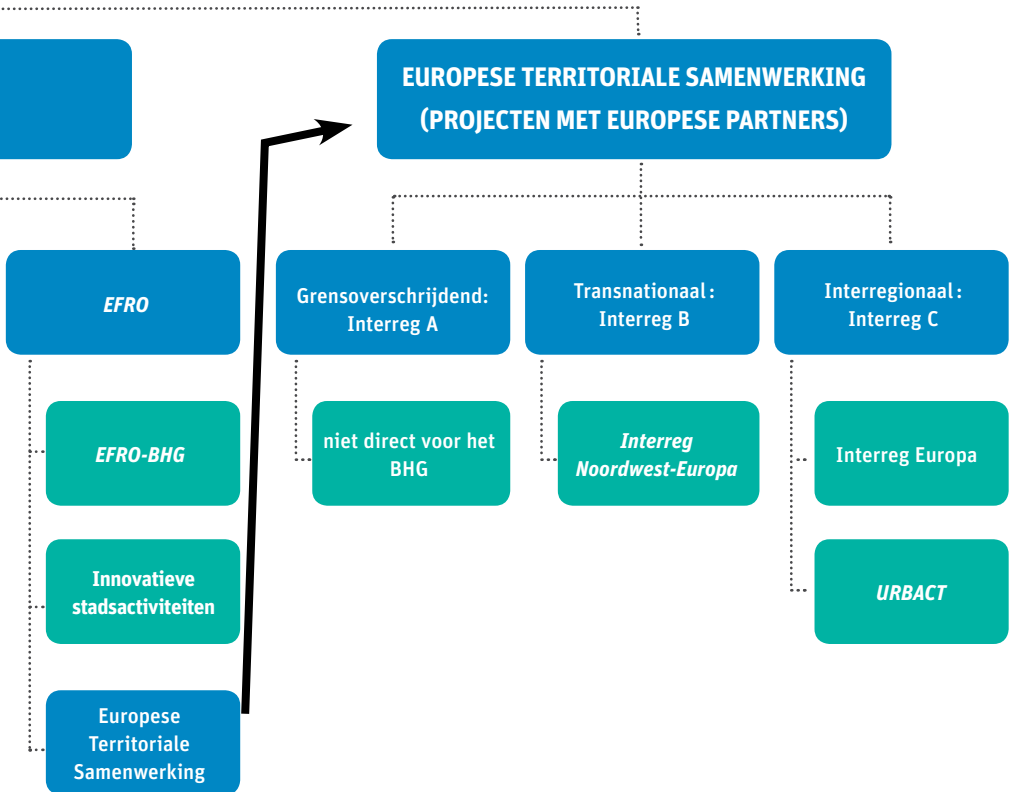

- Europese fondsen
- Programma's voor Brusselse actoren

De meest relevante programma's staan :

- **in het vet voor de gemeenten**
- *cursief voor de OCMW's*
- **vet en cursief voor gemeenten én OCMW's**

INVESTERINGSFONDSEN (ESIF)

1.2 WIE KAN DEELNEMEN AAN

EEN EUROPEES PROJECT?

In tegenstelling tot wat velen denken, kunnen de gemeenten perfect deelnemen aan lokale of transnationale Europese projecten. Bij nagenoeg 40 % van de EFRO-projecten 2014-2020 van het BHG is minstens één gemeente betrokken. Voor de transnationale projecten identificeerde de VSGB aan de hand van een niet-exhaustieve analyse van beschikbare gegevens⁶ voor de periode 2007-2013 minstens 53 Belgische steden en gemeenten, en minstens 102 projecten. Het gaat om 7 Brusselse gemeenten: de stad Brussel, Anderlecht, Vorst, Elsene, Schaarbeek, Sint-Pieters-Woluwe en Watermaal-Bosvoorde.

Bij Europese projecten kunnen ook andere lokale partners betrokken zijn. Een crèche kan bv. door de gemeente gebouwd worden met EFRO-steun voor de infrastructuur en vervolgens (formeel in het kader van een tweede project) beheerd worden door het OCMW met cofinanciering van het ESF (Europees Sociaal Fonds). Bepaalde programma's bieden ook de mogelijkheid om samen te werken met bedrijven en universiteiten (mits naleving van de regels inzake overheidsopdrachten en mededinging). Samenwerking tussen regio's en gemeenten is eveneens mogelijk, zoals dat het geval was in Vlaanderen voor het project '3watER' (cf. inleiding). Deze lokale samenwerkingsverbanden kunnen zelfs in transnationale projecten, maar de prioriteit blijft de betrokkenheid van partners uit **verschillende landen**.

Op het vlak van human resources tot slot, als het gemeentebestuur een Europees project op het getouw zet, hangt het welslagen, na de formele goedkeuring door het college, vaak sterk af van de betrokkenheid van de burgemeesters en/of schepenen. De participatie en de follow-up door de mandatarissen zijn allemaal sleutels tot succes.

1.3 WAAR ZIJN DEZE

EUROPESE PROJECTEN

GESITUEERD?

Dankzij de projecten verspreidt de Europese geest zich verder dan de Europese wijk en wint hij terrein naar het lokale niveau toe, zowel in Brussel als elders in Europa.

Bij transnationale projecten moeten partners betrokken zijn uit verschillende EU-landen of zelfs uit niet-EU-landen op voorwaarde dat die een samenwerkingsovereenkomst afgesloten hebben met de EU. Dat is bv. het geval bij kandidaat-lidstaten zoals Turkije en de Balkanlanden. De geografische eisen variëren naar gelang van het programma. Projecten met zowel partners uit het "oude Europa" (west), het "nieuwe Europa" (centraal en oost) en het "toekomstige Europa" (kandidaat-lidstaten) worden sterk aangemoedigd. Geografisch evenwicht wordt bevorderd.

Maar zoals Davy Fiankan, coördinator van het project LINKS in Anderlecht, stelt :

*"Jammer genoeg worden reizen onterecht bekeken als de voornaamste motivatie voor het project. Zo kunnen weliswaar andere perspectieven ontdekt worden, maar deze programma's vergen veel werk, want de ontmoetingen met de partners zijn zeer kort, de agenda goed gevuld en de doelstellingen ambitieus. Bovendien bevorderen studiereizen de groepsgeest, zowel wat de gemeentediensten betreft als met de andere partners. Die goede relaties kunnen nog van nut zijn nadien, als het programma afgelopen is, voor andere projecten"*⁷

6 Systeem voor financiële transparantie van de EU, gegevens URBACT, Interreg Europa, Interreg Noordwest-Europa, Civitas, LIFE, rondvraag van de VSGB onder de gemeenten en website van Gent en Mechelen
7 "De Europese Unie steunt stadsrenovatie in Anderlecht", Nieuwsbrief 2014/2, p. 30-32

1.4 WAAROM EUROPESE

PROJECTEN OPZETTEN?

Een Europees project impliceert een Europese subsidie, maar die dekt nooit alle kosten van het project. Als de motivering niet de reis is, als een Europees project niet de klassieke activiteiten van een gemeente dekt noch alle activiteiten van het project, waarom dan een Europees project op het getouw zetten?

Een Europees project biedt eigenlijk heel wat niet-financiële voordelen, die de voornaamste motivering moeten blijven om een dergelijk project op te zetten. Het zou kunnen gaan om:

- een idee testen in een proefproject alvorens het op grote schaal in te voeren
- inspiratie putten uit goede praktijkvoorbeelden van andere Europese gemeenten en dus ‘kinderziektes’ vermijden
- knowhow in de praktijk omzetten en de zichtbaarheid van uw gemeente verbeteren (eigen ervaring opbouwen) zich als Europese stad profileren
- de uitvoering van een project versnellen en het een Europese dimensie verschaffen
- de capaciteiten van het gemeentepersoneel ontwikkelen
- een team motiveren rond een intellectueel stimulerend project
- de burgers sensibiliseren voor Europa door ze in contact te brengen met andere Europese realiteiten
- de eisen vastgelegd in Europese richtlijnen naleven, bv. voor projecten in verband met energie-efficiëntie.

Zo moet een Europees project de gemeente in staat stellen om haar taken met betrekking tot de voorziening van stadsgoederen degelijk uit te voeren en tegelijk te innoveren met zo weinig mogelijk risico's.

“De overname van een elders getest idee heeft een waarde die moeilijk te becijferen is, maar niet te verwaarlozen is, gezien het risico op fouten dat inherent is aan iedere innovatie.”

(David Neuprez, gemeentesecretaris van Schaarbeek, over het EU-project 2020 Going Local)⁸

1.5 HOE KAN JE EUROPESE

PROJECTEN OPZETTEN?

Denkt u dat Europese projecten te complex, ontoegankelijk of tijdverlies zijn? Uiteraard vergen Europese projecten strikte procedures, van bij de indiening van de kandidatuur tot de eigenlijke uitvoering en de rapportering. Maar andere gemeenten hebben die reeds met succes doorlopen. Wellicht omdat zij het belang van de immateriële voordelen inzien en ook voor hun imago, buiten de loutere administratieve kosten. We zien de voordelen van de ervaring: van de Belgische begunstigen die de VSGB oplistte, hebben er minstens 18 meer dan één project verwezenlijkt.

Administratieve obstakels kunnen overwonnen worden door gepaste structuren uit te tekenen en de voorbereiding zo goed mogelijk te organiseren.

Het gebruik van EFRO-fondsen in de Kanaalzone droeg overigens bij tot de versterking van de capaciteiten van de diensten die zich bezighouden met subsidies in de gemeenten van de zone, die overigens ook de eerste waren die andere Europese subsidies verkregen. Deelname aan Europese projecten is vaak gelinkt aan de optimalisering van de interne organisatie van de gemeenten op het vlak van het zoeken en het beheren van subsidies.

⁸ “Schaarbeek bruist van energie”, Nieuwsbrief 2014/5, p. 25-27

De evolutie van de lokalisering van de cel bevoegd voor Europese projecten van Gent zegt veel op dat vlak: aanvankelijk maakte die deel uit van de diensten die instaan voor internationale betrekkingen, maar inmiddels werd de cel ondergebracht in een dienst 'strategische subsidies' in een transversaal departement 'strategie en coördinatie'⁹. Andere Vlaamse steden zoals Mechelen hebben overigens dezelfde dynamiek gevolgd. De gemeente Schaarbeek haalt ook voordeel uit haar **dienst 'subsidies en partnerships'**, zoals hun gemeentesecretaris stelt:

“Ik zie drie grote voordelen. Aangezien de dienst deel uitmaakt van het departement Strategische Ontwikkeling, hebben wij een transversaal zicht op de plannen van de gemeente. Ten tweede fungeren wij als contactpunt voor de subsidiërende overheid, de partners en de ontwikkeling van het netwerk van de gemeente. Ten derde kan de cel bij het opzetten van Europese projecten, die vaak budgettair complex zijn, haar financiële en administratieve knowhow aanwenden ter ondersteuning van de gespecialiseerde diensten die het technische luik voor hun rekening nemen.”¹⁰

(David Neuprez, Schaarbeek)

© Europese Unie, 2006

Als de gemeente een beroep doet op een externe consultant om in te gaan op een projectoproep, verwerft ze die kostbare expertise niet zelf en doet ze ook geen echte terreinkennis op. Zoals dat het geval was in Turnhout, brengt de supervisie van het werk van een consultant soms bijkomend werk met zich mee voor de gemeentediensten.¹¹ Een extern bureau inschakelen kan echter absoluut relevant zijn, bv. voor de financiële rapportering.

Tot slot zijn bepaalde programma's toegankelijker dan andere (bv. Europa voor de burger, Interreg Noordwest-Europa), wat we in het volgende deel nader zullen belichten. Besluiten doen we met tien praktische tips.

⁹ "Gent speelt de Europese kaart" Nieuwsbrief in voorbereiding

¹⁰ "Schaarbeek bruist van energie", [Nieuwsbrief 2014/5, p. 25-27](#)

¹¹ Betty de Wachter, "Europa, kansen voor lokale besturen", Politeia, VVSG pocket, 2015, p 18-19

2. De programma's: Europese toolbox

Dit tweede deel biedt een niet-exhaustief en beknopt overzicht van de voornaamste Europese programma's die relevant zijn voor de Brusselse lokale besturen voor de programmeringsperiode 2014-2020. Een hele waaier aan mogelijkheden dus om Europese projecten tot stand te brengen!

De presentatie is gebaseerd op verschillende criteria:

- **Thema:** duurzame stadsontwikkeling, op de mens toegespitste projecten en gemeentelijke internationale samenwerking;
- Het feit dat het programma **lokale of transnationale projecten** financiert of beide (volgens de verschillende luiken van het programma);
- De **types projecten**, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden, proefprojecten die een innovatie testen, en uitzonderlijke gevallen van meer structurele projecten of de bouw van infrastructures.

Voor elk programma vermelden we het thema, contactgegevens, voordelen, aandachtspunten en een voorbeeld van een project van een lokale overheid.

2.1 DUURZAME

STADSONTWIKKELING

Verschillende programma's kunnen door de gemeenten aangewend worden voor projecten rond stadsrenovatie in verschillende domeinen (stedenbouw, energie, mobiliteit, leefmilieu, ...), waarbij de dimensie duurzaamheid steeds in zekere zin aanwezig is. Het voornaamste is het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), dat de gemeenten reeds goed kennen. Dit fonds financiert verschillende programma's en gaat dus verder dan het EFRO-programma van het BHG, en er zijn ook nog andere fondsen beschikbaar.

Voor lokale projecten

Het Operationeel programma EFRO voor het BHG

Thema: het gaat om het gedeelte van de Belgische enveloppe van het EFRO toegekend aan het Gewest (95 miljoen euro), dat het op equivalente wijze cofinanciert. Het fonds wordt immers medegefinancierd door de EU met de lidstaten (in België met de Gewesten). De EU bepaalt de regels, legt de enveloppes per lidstaat vast en onderhandelt een operationeel programma met het Gewest, dat preciseerd wat het kan financieren.

Voor de periode 2014-2020 financiert het EFRO projecten inzake 1) onderzoek en innovatie; 2) de versterking van ondernemerschap; 3) de ontwikkeling van de circulaire economie en het rationeel gebruik van natuurlijke rijkdommen ondersteunen; en 4) de verbetering van het levenskader van kwetsbare buurten en bevolkingsgroepen in de zone voor stadsrenovatie (ZSR). De projectoproep werd afgesloten op 25 juli 2014. In totaal werden 46 projecten goedgekeurd, waarvan 18 projecten door gemeenten gedragen worden of gemeenten impliceren.

Contact: Cel EFRO van het BHG

Voordelen: de nabijheid met de beheerders en de doelstellingen vastgelegd voor Brussel.

Aandachtspunten: a priori komen er geen andere projectoproepen voor 2020, maar het is aangewezen zich goed voor te bereiden op het programma post-2020. De 'innoverende financiële instrumenten' EFRO (microkredieten, leningen, ...) die nog in voorbereiding zijn, kunnen eventueel ook mogelijkheden bieden.

Voorbeeld: het project in Elsene L[ag]UM zal een moestuin aanleggen op het dak van een supermarkt, als locatie voor toegepast onderzoek, vorming en samenzijn.¹²

EFRO – Urban Innovative Actions (UIA)

Thema: de Europese enveloppe van het EFRO kan tevens innovatieve acties op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling ondersteunen. Dergelijke proefprojecten kunnen innoverende oplossingen testen die nog nooit in Europa toegepast werden. De projecten worden geselecteerd via projectoproepen rond jaarlijks veranderende thema's.

Contact: Secretariaat Regio 'Nord - Pas de Calais - Picardie', Cel EFRO-BHG

Voordelen: 5 miljoen euro voor 3 jaar; subsidies kunnen tot 80 % van de subsidiabele kosten dekken.

Aandachtspunten:

▶ Voor steden met meer dan 50.000 inwoners, individueel of in groep.

▶ Het programma eist geen Europees samenwerkingsverband, maar er wordt verwacht dat de oplossingen overdraagbaar zijn naar andere Europese steden.

▶ De EU financiert enkel echt innoverende en experimentele projecten.

Uitzonderlijk geval: infrastructures

Bouwwerken en renovaties door gemeenten worden voornamelijk gesubsidieerd via het **operationeel programma EFRO van het BHG**, voor zover ze plaatsvinden in de zone voor stadsrenovatie (ZSR) en in het kader van innovatieve projecten.

Een ander programma, het **Mechanisme voor Interconnectie in Europa (MIE)** financiert infrastructures voor transport, energie en telecommunicatie, maar in het kader van trans-Europese netwerken, dus veeleer regionaal of federaal.

Buiten het subsidiekader biedt de **Europese Investeringsbank (EIB)** ook mogelijkheden.

De Europese Investeringsbank (EIB)

Thema: de Europese Investeringsbank (EIB) is de 'bank' van de EU voor de financiering van investeringen. In 2016-2018 richt de EIB in het bijzonder op de steun voor economische en sociale cohesie; de bouw van infrastructures, in het bijzonder voor energie-efficiëntie, de ontwikkeling en renovatie van steden en duurzame mobiliteit; en tot slot milieubescherming en klimaat. Ze

12 "Resultaten EFRO voor de Brusselse gemeenten", [Nieuwsbrief 2015/3, p. 7-8](#)

staat ook in voor de uitvoering van het Juncker-plan.¹³

Contact: de EIB rechtstreeks; Belfius voor het programma Smart City & Sustainable Development

Voordeel: voor de intrest op deze leningen gelden voorkeurtarieven.

Aandachtspunten: de EIB verstrekt dus geen subsidies, maar leningen of andere financiële producten en advies.

► Dergelijk advies wordt uitzonderlijk gekoppeld aan een subsidie voor ELENA, de technische assistentie voor lokale energieprojecten (cf. voorbeeld infra).

► De rechtstreekse leningen bij de EIB steunen openbare projecten van meer dan 50 miljoen euro, dus grote investeringen of gegroepeerde vergelijkbare projecten.

► Voor kleinere projecten biedt de EIB intermediaire leningen door een commerciële bank, bv. Belfius in het kader van het programma “Smart City & Sustainable Development” voor de Belgische lokale besturen.

Voorbeeld: de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM), waarvan de Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM) lid zijn, genoot in 2013-2016 bijstand en een subsidie van ELENA voor de verwezenlijking van een portefeuille van projecten voor de verbetering van de energiprestatie van sociale woningen.

© Europese Unie, 2015

Voor testprojecten of uitwisselingen van lokale of transnationale goede praktijkvoorbeelden

LIFE

Thema: LIFE is het financieel instrument voor het leefmilieu en het klimaat. Om het gedrag en de gewoontes te doen evolueren steunt het testprojecten, de uitwisseling van ervaringen en sensibiliseringsacties. Het heeft niet enkel betrekking op de beschermde zones Natura 2000, maar ook op het stadsbeleid.

Contact: DG Milieu & DG Klimaat van de Europese Commissie; FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu & Agentschap voor Natuur en Bos

Voordelen: ► De jaarlijkse oproep en de meerjarenprioriteiten maken het mogelijk het dossier op voorhand samen te stellen.

► LIFE ondersteunt o.a. overheden om de Europese beleidslijnen en regels beter toe te passen op het vlak van leefmilieu en klimaat. Zo steunt het tot op heden de ontwikkeling van strategieën en lokale aanpassingsmaatregelen, o.m. in het kader van Mayors Adapt (dit initiatief is intussen opgegaan in het Burgemeestersconvenant voor 2030).

© Europese Unie, 2006

► In tegenstelling tot de meeste Europese programma's kan een gemeente individueel postuleren, ook al verkrijgt men meer punten als er partners uit verschillende landen zijn. Maar de projecten moeten altijd een 'Europese toegevoegde waarde' kunnen aantonen (bv. reproduceerbaar in andere steden).

Aandachtspunt: LIFE is toegespitst op een lijst zeer precieze prioriteiten.

Voorbeeld: dankzij het project R-URBAN kon de Parijse gemeente Colombes drie proefprojecten uitvoeren om korte circuits tot stand te brengen, door gebruik te maken van terreinen in de stad en op het platteland¹⁴.

Voor transnationale projecten

Voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden

URBACT

Thema: het op Europees niveau door het EFRO gefinancierde programma URBACT ondersteunt de uitwisseling

van kennis en goede praktijken tussen steden, om een duurzame en geïntegreerde stedelijke ontwikkeling te bevorderen. Via verschillende netwerken worden actieplannen uitgewerkt, verbeterd de implementatie van de actieplannen of worden goede praktijkvoorbeelden overgenomen.

Contact: Secretariaat URBACT; contactpunt bij de Cel EFRO-BHG

Voordelen: een zeer goede toegangspoort tot Europese projecten!

► Dit programma is specifiek gericht tot de lokale actoren en behandelt verschillende thema's.

► De methodologie van URBACT combineert uitwisselingen tussen steden en een participatieve aanpak op het niveau van elke stad om actieplannen uit te werken.

► De selectie in 2 fasen vergemakkelijkt de uittekening van het project.

Aandachtspunten: URBACT maakt het niet mogelijk om de uitvoering van actieplannen te financieren en steunt grootschalige netwerken (6 tot 12 steden).

Voorbeeld: het project LINKS bracht in Anderlecht een debat op gang over het historische centrum, waarbij zowel aandacht gaat naar de bescherming van het erfgoed, lokale ontwikkeling, duurzaam bouwen en huisvesting als sociale inclusie. De gemeente steunde op de ervaring van de renovatie van de Veeartsenijschool met EFRO-middelen¹⁵.

Interreg Europa

Thema: het op Europees niveau door het EFRO gefinancierde programma INTERREG EUROPA stimuleert regionale en lokale overheden om hun beleidservaringen onderling uit te wisselen en zo het regionaal ontwikkelingsbeleid en het gebruik van Europese structuurfondsen

14 www.r-urban.net

15 "De EU steunt stadsrenovatie in Anderlecht", *Nieuwsbrief 2014/2*, p. 30-32

doeltreffender te maken (voornamelijk EFRO) op het vlak van onderzoek en innovatie, versterking van de competitiviteit van KMO's, verlaging van de koolstofuitstoot en milieubescherming.

Contact: Secretariaat Interreg Europa in de regio 'Nord - Pas de Calais - Picardie'; contactpunt bij de Cel EFRO-BHG

Voordelen: dit programma kan een interessante vector voor de ontwikkeling van regionale strategieën zijn.

Aandachtspunten: de projecten moeten verbonden zijn met het EFRO of gewestelijk beleid.

Voorbeeld: "EU 2020 Going Local" leverde in Schaarbeek een bron van inspiratie, een dynamiek en een tijdelijke stimulans om het klimaatplan te doen heropleven.¹⁶

Voor proefprojecten

Interreg Noordwest-Europa (Interreg NWE)

Thema: dit op Europees niveau door het EFRO gefinancierde programma steunt samenwerkingsprojecten omtrent het uitproberen van nieuwe oplossingen inzake innovatie, verlaging van de koolstofuitstoot, rationeel gebruik van hulpbronnen en grondstoffen. Het gaat dus om projecten waarmee bestaande oplossingen getest of gedemonstreerd worden.

Contact: Secretariaat Interreg Europa in de regio 'Nord - Pas de Calais - Picardie'; contactpunt bij de Cel EFRO-BHG

Voordelen: een zeer toegankelijk programma om innoverende projecten tot stand te brengen dankzij:

• het accent op operationele en innoverende projecten;

• het beperkte geografische domein (Benelux, Noord-Frankrijk, Zuid-West-Duitsland, Ierland, Verenigd Koninkrijk en Zwitserland), wat het zoeken naar partners vergemakkelijkt;

• regelmatige projectoproepen en een selectieprocedure in 2 fasen: het eerste dossier is zeer bondig en toegespitst op de strategie; daarna volgt de uitwerking van het concept en van de samenwerking, retroactief gesubsidiëerd voor de geselecteerde projecten.

Aandachtspunten: het project mag investeringen bevatten, maar enkel transnationale met beperkte bedragen.

Voorbeeld: de stad Doornik en het stadscentrum van La Louvière hebben deelgenomen aan het project Livelies Cities, geïnspireerd op de concepten 'place-making' en 'placemanagement', dat de openbare ruimte herinricht om ze 'terug te geven' aan de burger¹⁷.

© Europese Unie, 2015

¹⁶ "Schaarbeek bruist van energie", *Nieuwsbrief 2014/5*, p. 25-27

¹⁷ www.lively-cities.eu

Horizon 2020

Thema: Horizon 2020 is het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie. Het is niet enkel de bedoeling om fundamenteel onderzoek te financieren, maar ook innovatie in ruime zin en de verspreiding ervan ten gunste van de samenleving en de economie. Energie en duurzaam transport, klimaat en leefmilieu maken deel uit van de maatschappelijke uitdagingen. Het verspreiden van informatietoepassingen en innovatieve overheidsopdrachten worden ook bevorderd. De Smart Cities zijn een emblematische oproep, maar andere kleinere oproepen vermelden uitdrukkelijk de overheden als partners in consortiums, die doorgaans onderzoekscentra, universiteiten en bedrijven impliceren.

Contact: NCP Brussels (Impulse.brussels)

Voordelen: gemeenten kunnen 'test-site' zijn voor de uitvoering van innovaties uitgewerkt door universiteiten en bedrijven die hun knowhow op het vlak van Europese projecten ten dienste stellen. De subsidie kan de kosten van het project voor de gemeenten tot 100 % dekken.

Aandachtspunt: gezien de ruime samenwerkingsverbanden is dit veel-eisende programma gericht tot gemeenten die ervaring hebben met subsidies en Engels beheersen.

Voorbeelden:

- ▶ Via het project ECO-Life kon de stad Kortrijk steun verlenen aan de integrale energierenovatie van verschillende sociale woonwijken¹⁸.
- ▶ Naast de vermelde thema's neemt de stad Brussel deel aan AFE-INNOVNET, een grootschalig netwerk van lokale en regionale

overheden dat innoverende oplossingen aanreikt rond actief ouder worden¹⁹.

2.2 PROJECTEN DIE VEELEER

GERICHT ZIJN OP DE MENS

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) is het gekendste programma bij OCMW's en lokale opdrachten. De andere fondsen zijn minder algemeen toegankelijk.

Voor lokale projecten

Het Europees Sociaal Fonds (ESF)

Thema: het Europees Sociaal Fonds (ESF) is het belangrijkste Europees programma ter ondersteuning van de werkgelegenheid en de sociale inclusie. Het wordt in de praktijk omgezet via 3 programma's, naar gelang van de materies waarop ze betrekking hebben:

- ▶ het programma ESF van het BHG, beheerd door Actiris voor tewerkstelling en sociale inclusie: de OCMW's kunnen er gebruik van maken via een specifieke overeenkomst;
- ▶ het programma ESF Wallonië-Brussel voor communautaire aangelegenheden (onderwijs, opleiding en sociale inclusie): eenmalige oproepen kunnen diensten aanbelangen die betrokken zijn bij vorming, inschakeling en onderwijs (lokale opdrachten) of zelfs de OCMW's als partner;
- ▶ het programma ESF Vlaanderen, ook voor communautaire aangelegenheden: eenmalige oproepen kunnen de OCMW's aanbelangen op het gebied van sociale integratie.

Contact: respectievelijk Actiris, Agence FSE en ESF Agentschap

¹⁸ www.ecolife-project.eu/TheProjectKortrijk.html

¹⁹ www.afeinnovnet.eu

Voordeel: de nabijheid van de programmabeheerder

Aandachtspunt: niet toegankelijk voor gemeenten

Voorbeeld: het ESF-programma Wallonië-Brussel ondersteunde de ontwikkeling van een vorming inzake ecologisch tuinieren in de stad, in Elsene en Etterbeek²⁰.

Het Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen (FEAD)

Thema: het FEAD levert niet-financiële bijstand aan de meest behoeftigen, door voedselsteun en/of materiële basisbijstand en activiteiten rond sociale inclusie. In 2015 maakten 8 Brusselse OCMW's er gebruik van.

Contact: POD Maatschappelijke Integratie (beheerder)

Voordelen: de eenvoud (jaarlijkse bestelbon) en de nabijheid van de POD MI

Aandachtspunten: problemen met de levering en de opslag van voedingsmiddelen

Programma's "Melk op school" & "Fruit en groenten op school"

Thema: Deze programma's doen de leerlingen kennismaken met landbouwproducten, door de verdeling van fruit en groenten of melkproducten, gekoppeld aan pedagogische activiteiten.

Contact:
 ▸ Bruxelles Economie et Emploi (melk voor Nederlandstalige en Franstalige scholen, "fruit en groenten" voor Franstalige scholen)

▸ Vlaamse Gemeenschap ("fruit en groenten" voor Nederlandstalige scholen)

Voordeel: de eenvoud (1 aanvraag per school per jaar)

Aandachtspunt: kleine verschillen qua procedure tussen beide programma's

Voorbeeld: in 2015-2016 genieten 94 Franstalige scholen in het BHG "fruit en groenten op school" en 149 "melk op school" (enkele scholen doen mee aan beide programma's).

Voor lokale of transnationale projecten

Het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF)

Thema: Het Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) is het programma van de Europese Unie dat gericht is op een efficiënte omgang met migratiestromen, alsook op de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak op het gebied van asiel, migratie en integratie. De maatregelen op het vlak van integratie, asiel en opvang, die op Belgisch niveau geregeld worden, belangen gemeenten en OCMW's aan.

Contact: met een vergelijkbare logica als het EFRO wordt het AMIF uitgevoerd:

▸ door de lidstaten, via nationale programma's: in België is de FOD Binnenlandse Zaken de beheersautoriteit, terwijl 2 gedelegeerde autoriteiten (de ESF Agentschappen voor de Vlaamse en de Franse Gemeenschap) de doelstelling integratie van het programma beheren;

▸ door de DG Binnenlandse Aangelegenheden (DG HOME) van de Europese Commissie voor transnationale projecten en noodhulp.

Voordelen: het Belgische programma financiert lokale projecten.

Aandachtspunt: enkel de lidstaten mogen noodhulp vragen.

Voorbeeld: Gent nam met 15 andere Europese steden deel aan “Mixities - Making integration work in Europe’s Cities”²¹ om goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen en te bundelen in een ‘toolbox’ voor de integratie van migranten.

Het Europees Programma voor werkgelegenheid & sociale innovatie (EaSI)

Thema: EaSI is het programma van de Europese Unie voor werkgelegenheid en sociale innovatie. Voornamelijk de projectoproepen van de pijler PROGRESS kunnen relevant zijn voor de Brusselse gemeenten en OCMW’s, o.m. voor nationale en transnationale projecten rond sociale innovatie en hervorming van de sociale diensten.

Contact: Directoraat-Generaal Werkgelegenheid en Sociale Zaken (DG EMPL) van de Europese Commissie

Voordelen: de vermelde projectoproepen vereisen niet altijd Europese partners, maar de geteste innovatie moet in andere steden gereproduceerd kunnen worden.

Aandachtspunt: omslachtig dossier en sterke concurrentie

Voorbeeld: het project “Samen Doen” biedt verschillende Nederlandse gemeenten de mogelijkheid om een lokale munt te testen teneinde de ontwikkeling van lokale sociale diensten te bevorderen²².

© Depositphotos

Voor transnationale projecten

Reeds vermelde programma’s kunnen ook relevant zijn voor gemeenten en OCMW’s om transnationale projecten op te zetten op sociaal vlak:

- ▶ de netwerken URBACT III voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden
- ▶ Interreg Noordwest-Europa voor de test van sociale innovaties (in een veeleer Angelsaksische optiek, vaak in samenwerking met de burgersamenleving).

Drie andere programma’s kunnen projecten financieren die verder gaan dan het sociale.

Europa voor de Burger

Thema: Europa voor de Burger ondersteunt activiteiten ter bevordering van het Europese burgerschap en uitwisselingen tussen Europese burgers:

- ▶ jumelages tussen gemeenten
- ▶ netwerken van steden tussen minstens 4 Europese gemeenten
- ▶ projecten van de burgersamenleving waarbij ook de lokale overheden betrokken kunnen worden
- ▶ projecten die aanzetten tot nadenken over de recente geschiedenis van Europa.

²¹ www.integratingcities.eu/integrating-cities/projects/Mixities

²² <https://samen-doen.nl>

Contact: Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA); contactpunten in elke Gemeenschap

Voordelen: zeer lichte dossiers, jaarlijks weerkerende indieningsdatums, forfaitaire financiering (minder bewijsstukken in te dienen).

Aandachtspunten: de Europese Commissie steunt projecten die verder gaan dan traditionele jumelages, die prioritaire thema's volgen en het accent leggen op de betrokkenheid van de burgers. De subsidie wordt berekend in functie van het aantal deelnemers, maar volstaat niet om alle kosten te dekken.

Voorbeeld: in het project "Customised employment-projects for cities" bracht Hasselt Belgen, Duitsers, Portugezen en Litouwers samen om na te denken over oplossingen voor tewerkstelling in steden²³.

Erasmus+

Thema: Erasmus+ is het Europese programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport. Het is niet alleen gericht tot jongeren, maar ook tot volwassenen. Het ondersteunt o.a.:

- mobiliteitsacties (les of stage in het buitenland) voor het personeel van het school- en het beroepsonderwijs, jeugdanimatoren en volwassenenonderwijs (ook personeel van gemeenten en OCMW's)
- stages in het buitenland voor leerlingen uit het beroepsonderwijs
- jeugduitwisselingen (buiten het schoolkader)
- partnerschappen ter ondersteuning van innovaties of de uitwisseling van goede praktijken
- capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken, volgens dezelfde logica als de Gemeentelijke

Internationale Samenwerking (GIS)

- ontmoetingen tussen jongeren en politieke beleidsmakers (ook op lokaal niveau)
- samenwerking op het vlak van sport
- des partenariats dans le domaine du sport.

Contact: het Europees Agentschap EACEA en de Nederlandstalige (EPOS & JINT) en Franstalige (AEF Europe & Bureau International de la Jeunesse BIJ) Belgische agentschappen

Voordelen: vrij lichte dossiers, ruim geografisch gebied tot buiten Europa, jaarlijks weerkerende deadlines, forfaitaire financiering

Aandachtspunt: de mobiliteitsacties van personen moeten kaderen in het Europees ontwikkelingsplan van de organisatie.

Voorbeeld: het project "Brux al'Andalus" brengt jongeren uit Sint-Jans-Molenbeek en Granada samen in filo-café's (meer details op p. 4).

Creatief Europa

Thema: het programma Creatief Europa ondersteunt de ontwikkeling van de culturele en de creatieve sector. Het luik Cultuur maakt het mogelijk samenwerkingsprojecten te ontwikkelen met andere Europese partners. Het luik Media ondersteunt filmfestivals en promoot film bij nieuwe doelgroepen.

Contact: Europees agentschap EACEA en contactpunten per Gemeenschap

Voordeel: hulp geleverd door contactpunten bij het opzetten van projecten

Aandachtspunten: een zeer veeleisend kandidatuursdossier

© Depositphotos

2.3 DE EUROPESE PROGRAMMA'S VOOR INTERNATIONALE SAMENWERKING

Thema: Verschillende instrumenten beogen de financiering van het buitenlandbeleid van de EU, waaronder:

► Het Europees financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking steunt het programma CSO-LA (Civil Society Organisations and Local Authorities) en ondersteunt organisaties van het maatschappelijk middenveld en plaatselijke overheden volgens een vergelijkbaar principe met de Gemeentelijke Internationale Samenwerking (GIS-programma gefinancierd door de Belgische Ontwikkelingssamenwerking).

► Het Europees Nabuurschapsinstrument (ENI) ondersteunt de samenwerking tussen de EU en de nabuurschapspartnerlanden in het kader van het Europees Nabuurschapsbeleid (ENB). Kunnen relevant zijn voor de lokale overheden: eenmalige projectoproepen en activiteiten in het kader van de GIS of culturele uitwisselingen o.m. met Marokko en Palestina.

Contact: Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DG DEVCO) van de Europese Commissie en EU-delegaties in derde landen

Voordelen: deze programma's dekken de partnerlanden van de Brusselse gemeenten in het kader van de GIS (DR Congo, Senegal, Benin, Burkina Faso en Marokko). Meerjarenactieprogramma's maken het mogelijk om op de oproepen te anticiperen.

Aandachtspunt: een PADOR-account is noodzakelijk om een kandidatuur te kunnen indienen.

Voorbeeld: Sint-Pieters-Woluwe benutte het programma CSO-LA voor het project met het Rwandese district Ruyumba op het gebied van educatie als recht en verantwoordelijkheid voor iedereen.

Rechten, gelijkheid en burgerschap

Thema: Het programma “rechten, gelijkheid en burgerschap” steunt Europese acties om de gelijkheid en rechten van de persoon in de praktijk om te zetten. Eenmalige projectoproepen hadden betrekking op de bevordering van rechten van Europese burgers, de bestrijding van geweld tegen vrouwen en kinderen, niet-discriminatie en integratie van Roms.

Contact: Directie-Generaal Justitie van de Europese Commissie

Aandachtspunt: een zeer veeleisend kandidatuursdossier

3. Tien tips om uw gemeente voor te bereiden op Europese projecten

Tot slot bieden wij tien tips om uw gemeente op Europese projecten voor te bereiden. Op die manier kan u snel reageren als er zich een opportuniteit voordoet.

1) ALLES BESCHOUWEN IN HET KADER VAN HET PROJECT EN NIET VAN DE SUBSIDIE

We bevelen aan om niet te streven naar financiering voor een bepaald programma of een bepaalde projectoproep, maar veeleer te vertrekken van een projectidee. De gemeente kan beginnen met na te denken over de thema's waarrond ze zou willen werken op Europees niveau. Het is ook belangrijk om te kijken naar projecten en niet naar diensten: net zoals voor Agenda's 21 moet er voor Europese projecten vaak gewerkt worden aan transversaliteit in de gemeenten, want ze belangen meer dan één dienst aan. Dankzij haar knowhow in verschillende materies kan de VSGB u helpen bij de voorbereiding van een project.

2) EEN EUROPESE DIMENSIE GEVEN AAN UW PROJECT

De vragen die men zich moet stellen, zijn: is mijn project zuiver lokaal of kan het een Europese dimensie krijgen? Kunnen we er belang bij hebben om met Europese partners samen te werken? Voor de zeldzame gevallen waarin het mogelijk is een zuiver Brussels project op te zetten, kan mijn project nut hebben voor anderen in Europa? Als een antwoord negatief is, kan men beter andere financieringsbronnen gaan opzoeken. Bij een affirmatief antwoord kan de VSGB-werkgroep Europese projecten u met raad en daad bijstaan!

3) EEN STRATEGIE EN PRIORITEITEN BEPALEN

De ervaring van Vlaamse steden zoals Gent²⁴ toont het nut om een meerjarenplanning te bepalen voor de gemeente, om prioriteiten en beschikbare budgetten vast te leggen en na te gaan waar Europese financiering gevonden kan worden. Andere steden, zoals Mechelen²⁵ en Hasselt, hebben dat goede voorbeeld gevolgd en oogsten de eerste vruchten. Heel wat Europese programma's berusten ook op een meerjarenprogramma's om op projectoproepen te anticiperen. Deze prioriteitenlijst biedt ambtenaren de mogelijkheid hun energie toe te spitsen op de relevante programma's en initiatieven te nemen in het kader van een duidelijk politiek kader. Als u nog geen strategie hebt, kan het programma URBACT u daarbij helpen.

24 "Gent speelt de Europese kaart", Nieuwsbrief in voorbereiding

25 Voorbeeld uitgewerkt door Betty de Wachter in "Europa, kansen voor lokale besturen", Politeia, VVSG pocket, 2015, p. 13-16

26 cf. "Ontwikkelingseducatie in Elsene", Nieuwsbrief 2014/3, p. 28-31

4) ALS PARTNER BEGINNEN

Voor startende gemeenten wordt aangeraaden veeleer eerst als partner van een project te beginnen dan als coördinator (die er de verantwoordelijkheid van draagt en de administratieve en financiële coördinatie op zich moet nemen). Daarna kan de gemeente ervaring opbouwen en benutten. In functie van uw belangstelling kan de VSGB u gegevens overmaken in verband met "zoeken van partners" om als partner in een Europees project te stappen. Beschikken over een strategie om snel te bepalen of een project al dan niet relevant is, is belangrijk, te meer daar men vaak snel moet reageren op dit soort vraag om geselecteerd te worden. De coördinator voert vaak een selectie uit onder de "kandidaat-partners".

5) HET EUROPEES NETWERK VAN DE GEMEENTE UITBOUWEN

Het netwerk van de gemeente vergemakkelijkt het zoeken naar partners voor een transnationaal project. Jumelages leveren vaak 'ernstige' partners op, omdat er reeds duurzame banden bestaan, zoals het geval van transnationale projecten gecoördineerd door Elsene aantoon²⁶. Het programma "Europa voor de burger" biedt de mogelijkheid om jumelages nieuw leven in te blazen. Europese netwerken van lokale overheden (algemene of thematische) vergemakkelijken ook de contacten en coördineren tevens projecten. Zo werd het project Mixities (p. 18) gecoördineerd door Eurocities, de vereniging van Europese grote steden, waar Gent, de stad Brussel en het BHG deel van uitmaken. Heel wat vergaderingen worden in Brussel georganiseerd, om contacten te leggen. De VSGB stelt overigens een kalender met relevante evenementen ter beschikking en heeft haar eigen netwerk ten dienste van de gemeenten versterkt.

6) ZICH OMRINGEN MET

MENSEN DIE ENGELS

SPREKEN

Hoewel het voor enkele zeldzame Europese programma's mogelijk is een dossier in het Nederlands of in het Frans in te dienen (met name degene die door Belgische overheden beheerd worden), moet men voor de meeste Europese programma's Engels kennen. Het zoeken naar partners en veel activiteiten van het project verlopen doorgaans in het Engels. Als de gemeente in Europese projecten wil stappen, moet zij over mensen beschikken die vlot Engels spreken en schrijven. Een beroep doen op vertaling kan ook uit de nood helpen bij het samenstellen van een eerste dossier, maar dan moet er voor de uitwerking van het project bijkomende tijd uitgetrokken worden.

7) PROCEDURES

UITSTIPPELEN OM

VRAGEN SNEL TE KUNNEN

BEANTWOORDEN

Het zijn kleine details, maar het is beter op voorhand procedures uit te tekenen op administratief en politiek niveau in het kader van het "zoeken naar partners", een document in het Engels ondertekenen op het niveau van het college, de taakverdeling onder verschillende diensten bepalen, ... Ook al gaat men vooruitziend te werk, toch is het immers niet zeldzaam dat een project in enkele dagen in kunnen en kruiken moet zijn. Een reeks heel concrete voorbereidingen kunnen helpen om de opbouw van een project te bespoedigen. Zo moet iedereen die meewerkt aan het project (tot de gemeentesecretaris en -ontvanger), een ECAS-account hebben. Een PIC-code voor de gemeente is noodzakelijk

om aan verschillende Europese programma's te kunnen deelnemen, maar er is voorbereiding nodig om die te verkrijgen. Een PADOR-account is ook noodzakelijk voor Europese programma's betreffende externe steun. Tot slot kunnen enkele klassieke elementen voorbereid worden, zoals een voorstelling van de gemeente in het Engels of de lijst met projecten waarvoor de drie voorbije jaren Europese subsidies verkregen werden. Daarom heeft de VSGB een "checklist" opgesteld met praktische tips voor de aanvraag van de codes ECAS, PIC of PADOR.

8) SUCCESFACTOREN

Om uw kansen te optimaliseren zijn de factoren voor het welslagen van een Europees project:

- de keuze van de partners;
- de betrokkenheid van het politiek niveau;
- het subtiel evenwicht tussen ambitie en realisme;
- de overeenstemming tussen de doelstellingen van het project en van het programma, en ook tussen de doelstellingen, de activiteiten en de verwachte resultaten;
- het methodisch en tijdig samenbrengen van alle stukken van het dossier.

9) ZICH OPENSTELLEN VOOR

ANDERE WERKWIJZEN

Een Europees project zal u in contact brengen met partners met andere culturen, talen, bekommernissen, interne organisatie, ... Het kan tevens gaan om actoren met wie de gemeente nog niet gewend is samen te werken, zoals bedrijven, KMO's of onderzoekcentra. Er moet weliswaar gewaakt worden over de naleving van de regels inzake overheidsopdrachten, maar de samenwerking met de privésector kan ook nieuwe

© Europese Unie, 2006

10) POLITIEKE STEUN BIJ HET OPZETTEN VAN EUROPESE PROJECTEN

Politieke steun is essentieel, van het begin tot het einde van het project en zelfs nadien, om het voortbestaan ervan te waarborgen. Idealiter kadert een Europees project in de strategie van de gemeente en in de organisatie die daaruit kan voortvloeien. Deze strategie moet berusten op een duidelijke politieke keuze om Europese projecten en dus adequate procedures te ontwikkelen. Andere gemeenten hebben het reeds voorgedaan. Binnenkort de uwe?

horizonten openen. Tot slot breekt de aanwending van 'innovatieve financiële instrumenten' (leningen, participatie, financiële waarborgen, derde investeerders, ...) met de subsidiecultuur, maar biedt het nieuwe mogelijkheden inzake financiering voor projecten die besparingen of bijkomende ontvangsten kunnen opleveren. Al die verschillen zijn soms destabiliserend, maar tegelijk zeer verrijkend.